

2026-09-01 Nr. NV-2294

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-26-997(2) TAIS-26-10342(3)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 278, 282, 415 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-216“ PROJEKTO		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2026-08-14	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2026-09-01	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Grąžinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo narys L. Jonauskas pasiūlyme nurodo, kad esamas teisinis reguliavimas neužtikrina pakankamos saugomų teritorijų apsaugos. Šiuo metu ANK 305 straipsnyje numatyta atsakomybė už bendrus saugomų teritorijų apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimus, tačiau nėra aiškiai ir tiesiogiai reglamentuota atsakomybė už neteisėtą važiavimą transporto priemonėmis saugomose teritorijose. Dėl to praktikoje gali būti sudėtinga kvalifikuoti pažeidimus, taikomos nevienodos sankcijos, atsakomybė dažnai nėra proporcinga padaromai žalai.

Tai pat reikalingas sistemiškumas su Administracinių pažeidimų kodekso 278 ir 282 straipsniais, kur siūlomu Administracinių nusižengimų kodekso 12, 278, 282, 415 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-216 pakeitimu numatomas specialus reguliavimas dėl važiavimo transporto priemonėmis miškuose, per žolinę dangą, miško paklotę, ledą. Kadangi saugomose teritorijose analogiškas reguliavimas nėra pakankamai aiškiai įtvirtintas, todėl tikslinga nustatyti aiškias specialiąsias normas ir diferencijuoti atsakomybę pagal transporto priemonės rūšį, pakartotinumą, padarytą žalą aplinkai, kas užtikrintų vienodą teisės taikymo praktiką.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma **iš esmės pritarti** Administracinių nusižengimų kodekso 12, 278, 282, 415 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-216 (toliau – Įstatymo projektas) keliamiems tikslams, tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti atsižvelgiant į Projekte pateiktas pastabas ir pasiūlymus (šioje pažymoje pateikiama dalis pasiūlymų):

- Įstatymo projekto 1 str. keičiamoje Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 12 str. 1 d. siūloma iš mažai pavojingų veikų sąrašo išbraukti ANK 278 str. numatytų administracinių nusižengimų požymių turinčias veikas. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte neargumentuota, kodėl tokios veikos, kurios yra mažai pavojingų veikų sąrašė (kaip ir kiti ANK straipsniai, pvz., 108, 228, 283, 346 str. 1 d., 373 str. 1 d., 492 str. 1 d., 528 str. 1 d.), iš šio sąrašo išbraukiamos. Manoma, kad šio straipsnio visų dalių išbraukimas iš ANK 12 str. 1 d. neatitinka ANK 22 str. 2 d. 1 p. numatytos administracinių nuobaudų paskirties. Lankymąsi miške reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų pažeidimas tam tikrais atvejais gali būti mažai pavojinga veika, todėl teisę pradėti administracinio nusižengimo teiseną turinčiam pareigūnui turėtų būti paliekama teisė jos nepradėti ir pareikšti asmeniui žodinę pastabą.
- Pritariama siūlomam ANK 278 str. pakeitimui siekiant suskirstyti administracinių nusižengimų požymius turinčias veikas, tačiau nepritariama šiame ir ANK 282 str. siūlomiems baudų dydžiams, nes numatyti nauji baudų dydžiai pažeidžia administracinės atsakomybės proporcingumo ir sistemiškumo principus. Atkreiptinas dėmesys, kad Įstatymo projekto aiškinamajame rašte neatskleista, kokiais kriterijais remiantis siūloma nustatyti tokio dydžio baudas. Be to, Įstatymo projekte siūlomi baudų dydžiai nederą ir su kituose ANK straipsniuose numatytomis sankcijomis už važiavimą transporto priemonėmis ten, kur draudžiama. Siūlomo keisti ANK 278 str. 3, 4 ir 5 d. nurodyti baudų dydžiai ir reikalavimas privalomai konfiskuoti transporto priemones yra akivaizdžiai neproporcingi ir kuria didelę disproporciją ANK sistemoje. Galiojančioje ANK 278 str. 2 d. už važiavimą transporto priemonėmis miškais ten, kur tai daryti draudžiama, numatyta bauda nuo 20 iki 50 eurų. Siūlomo keisti ANK 278 str. 3 d. siūlomas 500 eurų minimumas yra 25 kartus didesnis už dabartinį. Siūlomo keisti ANK 278 str. 3 d. siūloma 500 – 1500 eurų bauda už važiavimą transporto priemonėmis miškais ten, kur tai daryti draudžiama, yra didesnė nei bauda už miško naikinimą jį padegant (asmenims – 560–1200 eurų pagal ANK 279 str. 2 d.). Sistemiškai vertinant, važiavimas miško keliuku negali būti laikomas pavojingesniu už visos ekosistemos sunaikinimą ugnimi.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

ANK 282 str. 2 d. nustatyta, kad važiavimas per žolinę dangą, miško paklotę motorinėmis transporto priemonėmis, kai dėl to žolinė danga ar miško paklotė sužalojama ar sunaikinama, užtraukia baudą nuo 140 iki 300 eurų. Siūlomo keisti ANK 282 str. 3 d. siūloma, kad už važiavimą per miško paklotę motorinėmis transporto priemonėmis, kai dėl to nebuvo sužalota ar sunaikinta miško paklotė, būtų baudžiama griežčiau (siūloma nuo 500 iki 1500 eurų) nei už žolinės dangos niokojimą. Atsižvelgiant į tai ir siekiant išlaikyti atgrasymo efektą, bet nepažeisti teisingumo principo, siūloma siūlomo keisti ANK 278 str. 3 d. įtvirtinti baudas nuo 90 iki 170 eurų. Tai būtų apie 4,5 karto daugiau nei dabartinė bauda (20 eurų). Šis dydis derėtų su siūlomo keisti ANK 282 str. 1 d. numatyta sankcija už važiavimą per žolinę dangą (iki 140 eurų). Pakartotinai padarius pažeidimą, siūlomi baudų dydžiai nuo 200 iki 450 eurų. Šis intervalas atitiktų ANK būdingą pakartotinumą principą. Jis būtų sistemiškai suderintas su griežčiausiomis baudomis už nusižengimus gamtiniuose rezervatuose (asmenims – 230–430 eurų pagal ANK 305 str. 9 d.). Jeigu siekiama griežtesnės atsakomybės už pavojingiausius pažeidimus, galima svarstyti ir galimybę formuluoti atskirą administracinio nusižengimo sudėtį, numatant ją kvalifikuojančius požymius ir reikšmingai dideles baudas, o ne tiesiog didinti baudas straipsnių dalyse.

Reikalavimas privalomai skirti transporto priemonės konfiskavimą už pirmą nusižengimą yra išskirtinai griežta priemonė. ANK sistemoje konfiskavimas paprastai nėra privalomas net už neteisėtą saugomų rūšių gyvūnų gaudymą (ANK 285 str. 9 d.) ar jų buveinių naikinimą (ANK 285 str. 13 ir 15 d.). Konfiskavus transporto priemones, siūloma vietoje žodžių „*privaloma skirti*“ įrašyti žodžius „*gali būti skiriamas*“. Tai leistų teismui ar pareigūnui įvertinti kiekvieną atvejį individualiai. Privalomas konfiskavimas už pažeidimą, padarytą pirmą kartą, neatitiktų protingumo principo.

- Reikėtų tikslinti siūlomą keisti ANK 278 str. 2 d. neišbraukiant žodžių „*ten, kur tai daryti draudžiama*“ ir numatant, kad administracinė atsakomybė būtų taikoma už transporto priemonių statymą miške tik ten, kur tai daryti draudžiama, nes pagal siūlomą formulotę bet koks transporto priemonės pastatymas miške, net ir ten, kur to nedraudžia teisės aktai, užtrauktų administracinę atsakomybę.
- Keičiamo ANK 282 str. 3 d. siūloma nustatyti administracinę atsakomybę tik už neteisėtą važiavimą per miško paklotę motorinėmis transporto priemonėmis, nepriklausomai nuo to, ar buvo sužalota ar sunaikinta miško paklotė, ar ne, kai keičiamo ANK 282 str. 1 ir 2 d. nustatyta administracinė atsakomybė diferencijuojama (sužalota ar sunaikinta žolinė danga ar ne). Siekiant ANK nuostatų sistemiškumo, keičiamą ANK 282 str. siūloma tikslinti ir jame diferencijuoti administracinę atsakomybę ir už keičiamo ANK 282 str. 3 d. siūlomą nustatyti administracinį nusižengimą, jei dėl jo kyla žala miško paklotei.
- Siūlomose keisti ANK 278 str. 5 d. ir ANK 282 str. 5 d. numatoma skirti privalomą transporto priemonės konfiskavimą už važiavimą miškais ten, kur tai daryti draudžiama, ar važiavimą miško paklote. Vadovaujantis proporcingumo principu, toks teisinis reguliavimas būtų nepagrįstas siekiant konfiskuoti ir motorinę, ir nemotorinę transporto priemonę, atsižvelgiant į tai, kad tam tikrais atvejais administracinio nusižengimo sunkumas gali būti neproporcingas skiriamai administracinei nuobaudai. Siūloma keičiamose ANK 278 str. 5 d. ir 282 str. 5 d. numatyti, kad tik už ANK 278 str. 4 d. ir 282 str. 4 d. numatytus pakartotinius administracinius nusižengimus gali būti skiriamas motorinių transporto priemonių konfiskavimas, tačiau jis nebūtų privalomas. Atsižvelgiant į siūlomas ANK 278 ir 282 str. pakeitimus, turi būti keičiama ir ANK 29 str. 4 d., kurioje numatoma galimybė konfiskuoti ir ne pažeidėjui priklausančią motorinę transporto priemonę už ANK 278 str. 4 d. ir 282 str. 4 d. numatytus pakartotinius administracinius nusižengimus.
- Keičiamo ANK 589 str. 49 ir 55 p. siūloma pagal ANK 278 str. administracinių nusižengimų teiseną pradėti, administracinių nusižengimų tyrimą atlikti ir administracinių nusižengimų protokolus surašyti policijos ir Valstybės sienos apsaugos tarnybos pareigūnams. T. y. numatoma pavesti naują funkciją, tačiau Įstatymo projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad įstatymui įgyvendinti nereikės valstybės biudžeto lėšų. Atkreiptinas dėmesys, kad naujos funkcijos policijai pavedamos tik užtikrinus jų finansavimą iš valstybės biudžeto. Atsižvelgiant į nustatytą teisinį reguliavimą, naujų funkcijų priskyrimas Policijos departamentui ir Valstybės sienos apsaugos tarnybai būtų galimas tik įvertinus joms atlikti reikalingų lėšų poreikį ir užtikrinus atitinkamus asignavimus iš valstybės biudžeto.
- Atsižvelgiant į tai ir į tai, kad Įstatymo projektui įgyvendinti reikės parengti įgyvendinamuosius teisės aktus, įsigaliojimo terminas galėtų būti 2027 m. sausio arba vasario mėn.

Siūloma **iš esmės pritarti** Seimo nario Lino Jonausko 2026 m. gegužės 12 d. pateiktam pasiūlymui (Įstatymo projektas Nr. XIVP-216) dėl Įstatymo projekto papildymo straipsniu, kuriuo būtų keičiamas ANK 305 straipsnis (toliau – pasiūlymas), tačiau pasiūlyti tobulinti pasiūlymą atsižvelgiant į šias pastabas ir pasiūlymus:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- atsižvelgiant į administracinės atsakomybės proporcingumo ir sistemiškumo principus, kad už panašaus pavojingumo administracinius nusižengimus turi būti numatytos panašaus griežtumo sankcijos, nepritariama pasiūlyme siūlomiems ANK 305 str. baudų dydžiams. Vadovaujantis sisteminiu ANK vertinimu, pasiūlyme siūlomos baudos yra neproporcingai didelės, o tai pažeidžia teisingumo principą. Pasiūlyme siūloma už važiavimą motorine priemone bausti griežčiau (nuo 250 eurų pagal ANK 305 str. 12 d.), nei šiuo metu baudžiama už žolinės dangos, miško paklotės sužalojimą ar sunaikinimą (140–300 eurų pagal ANK 282 str. 2 d.). Pasiūlyme siūloma ANK 305 str. 13 d. 500 eurų pradinė bauda už pakartotinį važiavimą viršija šiuo metu galiojančias sankcijas už pakartotinius nusižengimus gamtiniuose rezervatuose (pagal ANK 305 str. 9 d. – nuo 230 iki 430 eurų). Pasiūlyme siūloma 600–1200 eurų bauda (ANK 305 str. 13 d.) juridinių asmenų vadovams ar kt. atsakingiems asmenims sutampa su šiuo metu galiojančiomis sankcijomis už potencialiai pavojingų įrenginių priežiūros pažeidimus, keliančius grėsmę žmonių gyvybei (ANK 471 str. 8 d.). Atsižvelgiant į tai, kas išvardyta, ir siekiant užtikrinti ANK sistemiškumą ir pakankamą atgrasymo efektą, siūlomi mažesni baudų dydžiai:
 - Pasiūlymo ANK 305 str. 12 d. siūlomi baudų dydžiai asmenims – nuo 90 iki 170 eurų. Tai būtų ženklus padidėjimas nuo dabartinių ANK 278 str. 2 d. įtvirtintų baudų, tačiau išlaikytų sistemiškumą lyginant su sankcijomis už miško paklotės, žolinės dangos sužalojimą (pagal galiojančio ANK 282 str. 2 d. – 140–300 eurų). Juridinių asmenų vadovams siūlomos baudos nuo 150 iki 300 eurų. Tai atitiktų kitus nusižengimus (pvz., ūkinės ar kitokios veiklos vykdymą, objektų statybą ir naudojimą pažeidžiant aplinkos apsaugos reikalavimus pagal ANK 235 str. 1 d.);
 - Pasiūlymo ANK 305 str. 13 d. asmenims siūlomos baudos galėtų būti nuo 200 iki 450 eurų. Šie dydžiai būtų sistemiškai suderinti su griežčiausia ANK 305 str. 9 d. numatyta sankcija už nusižengimus rezervatuose (430 eurų). Juridinių asmenų vadovams siūlomi baudų dydžiai – nuo 350 iki 600 eurų. Taip būtų išlaikoma ANK įprasta 2 kartus didesnė atsakomybė vadovams, neperžengiant protingumo ribų lyginant su nusižengimo pavojingumu;
 - Pasiūlymo ANK 305 str. 15 d. asmenims siūlomos baudos – nuo 300 iki 850 eurų. Tokie baudų dydžiai asmenims būtų dvigubai didesni nei dabartinė atsakomybė už žalą padarymą rezervatuose. Juridinių asmenų vadovams siūlomi baudų dydžiai – nuo 500 iki 900 eurų. Dabartinė maksimali bauda juridinių asmenų vadovui už gamtinių rezervatų, draustinių, gamtos paveldo objektų teritorijų arba valstybinių parkų ar biosferos rezervatų ir jų ribų planuose išskirtų gamtinių rezervatų ar draustinių, valstybiniuose parkuose ar biosferos rezervatuose esančių gamtos paveldo objektų teritorijų, privačių saugomų vietovių apsaugos ir naudojimo režimo pažeidimus, kai padaroma žala aplinkai, yra 430 eurų (ANK 305 str. 8 d.). Pasiūlyme siūloma 1000–2000 eurų bauda juridinių asmenų vadovams yra neproporcinga ir artėja prie baudų už nelegalų darbą (pagal ANK 95 str. 1 d. – nuo 1500 eurų), o tai neatitinka nusižengimo pobūdžio;
- pasiūlyme siūloma papildyti ANK 305 str. 14 d., numatančia, kad už šio straipsnio 13 d. numatytą administracinį nusižengimą gali būti skiriamas transporto priemonės konfiskavimas, tačiau tokio lygmens atsakomybė nenumatyta už pasiūlyme siūlomoje papildyti ANK 305 str. 15 d. numatytus sunkesnius, lyginant su 13 d., nusižengimus. Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti ANK 305 str. dalimi, numatančia galimybe ir už šio str. 15 d. numatytą administracinį nusižengimą skirti transporto priemonės konfiskavimą. Atsižvelgiant į siūlomus ANK 305 straipsnio papildymus, Įstatymo projektu turi būti keičiama ir ANK 29 str. 4 d., numatanti galimybę konfiskuoti ir ne pažeidėjui priklausančią motorinę transporto priemonę už ANK 305 str. numatytus pakartotinius administracinius nusižengimus;
- pasiūlyme siūloma papildyti ANK 305 str. 15 d., numatančia atsakomybę už važiavimą motorinėmis transporto priemonėmis saugomose teritorijose, kai dėl to buvo pažeista miško paklotė, žolinė danga, sunaikintos buveinės ar padaryta kita žala aplinkai, tačiau, skirtingai nei pasiūlyme siūlomoje papildyti ANK 305 straipsnio 12 dalyje, nenumatyta atsakomybė už šio administracinio nusižengimo padarymą pakartotinai. Atsižvelgiant į tai, siūloma papildyti ANK 305 str. dalimi, numatančia atsakomybę už pakartotinį administracinį nusižengimą <...>.

PAPILDOMŲ LĖŠŲ POREIKIS ☐ Taip ☒ Ne

-

ADMINISTRACINĖ NAŠTA (PRISITAIKIMO IŠLAIDOS)	GYVENTOJAMS	☐ Taip ☒ Ne
	ŪKIO SUBJEKTAMS	☐ Taip ☒ Ne
	VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ INSTITUCIJOMS IR ĮSTAIGOMS	☐ Taip ☒ Ne

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

☐ Taip ☒ Ne		
-		

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS IR PROJEKTO DERINIMAS

☒ TM ☒ FM ☐ AM ☐ EIM ☐ EM ☐ KAM ☐ KM ☐ SADM ☐ SAM ☒ SM ☐ ŠMSM ☐ URM ☒ VRM ☒ ŽŪM ☐ LSA
☐ Verslo asociacijos ☐ Profesinės asociacijos ☐ Nevyriausybinių organizacijų ☐ Kita (Aplinkos apsaugos departamentui (AAD), Policijos departamentui, Specialiųjų tyrimų tarnybai (STT), Valstybinei miškų tarnybai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai (VSTT), Valstybės sienos apsaugos tarnybai (VSAT), VĮ Valstybinių miškų urėdijai)

Išvados gautos iš AAD, Policijos departamento, Valstybės sienos apsaugos tarnybos, Finansų ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, SM, TM, ŽŪM, VRM, valstybės įmonės Valstybinių miškų urėdijos.

Pastabas ir pasiūlymus pateikė AAD, Policijos departamentas, TM, ŽŪM – į jas atsižvelgta, pastabos suderintos darbo tvarka.

Pastabų ir pasiūlymų neturėjo VSAT, FM, STT, SM, VĮ Valstybinių miškų urėdija, VRM.

Išvadų per nustatytą terminą nepateikė Valstybinė miškų tarnyba, VSTT.

Projektas svarstytas 2026-09-01 tarpinstituciniame pasitarime ir patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal LRVK Teisės grupės 2026-08-26 išvadoje Nr. NV-2242 pateiktas pastabas (antrinėje išvadoje pastabų neturi).

PASIŪLYMAI IR KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Siūlome patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ	Vaidas Talačka
	Ekonomikos politikos grupė, Pavaduojantis/ti (pavaduojamojo pavardė)